

ΣΥΝΟΨΙΣ 2

Θεολογίες

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης είναι:

Ο χώρος στον οποίο συλλέγονται, φυλάσσονται, μελετώνται και εκτίθενται τα έργα τέχνης που δημιουργούνται στη σύγχρονη εποχή.

Σύγχρονη Τέχνη ονομάζεται:

Η τέχνη που παράγεται στη σημερινή εποχή αλλά και που, μέσα από τους πειραματισμούς της με νέα υλικά και τεχνικές, ερευνά νέους τρόπους καλλιτεχνικής έκφρασης. Για τους πειραματισμούς τους αυτούς, οι σύγχρονοι καλλιτέχνες μπορεί να χρησιμοποιούν από τα αντικείμενα της καθημερινής μας ζωής μέχρι και τα προϊόντα της σύγχρονης τεχνολογίας, όπως είναι το βίντεο και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές.

Βασικός σκοπός του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης είναι:

Να βοηθήσει το κοινό ώστε να κατανοήσει και, επομένως, ν' απολαύσει την καλλιτεχνική δημιουργία της εποχής μας.

Η παρούσα έκθεση του Ε.Μ.Σ.Τ. έχει τίτλο *Σύνοψις 2 - Θεολογίες*. Περιλαμβάνει δώδεκα έργα της πρόσφατης, ελληνικής και παγκόσμιας, καλλιτεχνικής παραγωγής, καθένα από τα οποία μιλά, με τον δικό του τρόπο, για τον Θεό και τη θρησκεία.

Καθώς οι δημιουργοί των έργων αυτών προέρχονται από χώρες με διαφορετική θρησκευτική παράδοση, θα μας δοθεί η ευκαιρία να προσεγγίσουμε, μέσα από τα έργα, διαφορετικές θρησκείες αλλά και να κατανοήσουμε τα ερωτήματα και τις αγωνίες του ανθρώπου που καλύπτονται από αυτές. Η σύγχρονη τέχνη δεν θέτει όρια στους πειραματισμούς ως προς τη χρήση μέσων, υλικών, τεχνικών και τρόπων έκφρασης. Στο πλαίσιο αυτής της έκθεσης λοιπόν, θα δούμε πώς ορισμένοι σύγχρονοι καλλιτέχνες εκφράζουν τον προσωπικό τους προβληματισμό σχετικά με ζητήματα που αφορούν μια συγκεκριμένη θρησκεία ή, γενικότερα, το θρησκευτικό φαινόμενο, χρησιμοποιώντας από απλά υλικά -όπως το χώμα, η στάχτη, το κεντημένο ύφασμα- μέχρι και τα μέσα της σύγχρονης ηλεκτρονικής τεχνολογίας, ή, ακόμα, κάνοντας πολύπλοκους συνδυασμούς με βίντεο, ήχο, φωτισμό και άλλα στοιχεία.

Μπιλ Βιόλα, Αίθουσα για τον Άγιο Ιωάννη του Σταυρού

Ο Μπιλ Βιόλα γεννήθηκε το 1951 στη Νέα Υόρκη, όπου φοίτησε στη Σχολή Καλών Τεχνών και στο Κολέγιο Εικαστικών και Θεατρικών Σπουδών. Στα έργα του χρησιμοποιεί το βίντεο συνδυάζοντας αρμονικά ήχο και εικόνα, για να εκφράσει το ενδιαφέρον του για το μυστικισμό, τη φιλοσοφία, τις θρησκείες, τα αιώνια ερωτήματα που απασχολούν τον άνθρωπο.

Στη μέση της σκοτεινής αίθουσας βρίσκεται ένα μικρό δωμάτιο που αναπαριστά το κελί όπου φυλακίστηκε ο ισπανός μοναχός και μυστικός ποιητής Άγιος Ιωάννης του Σταυρού (1542-1591), ο οποίος διώχτηκε εξαιτίας των μεταρρυθμίσεων που ήθελε να κάνει στο Τάγμα των Μοναχών του όρους Καρμήλου.

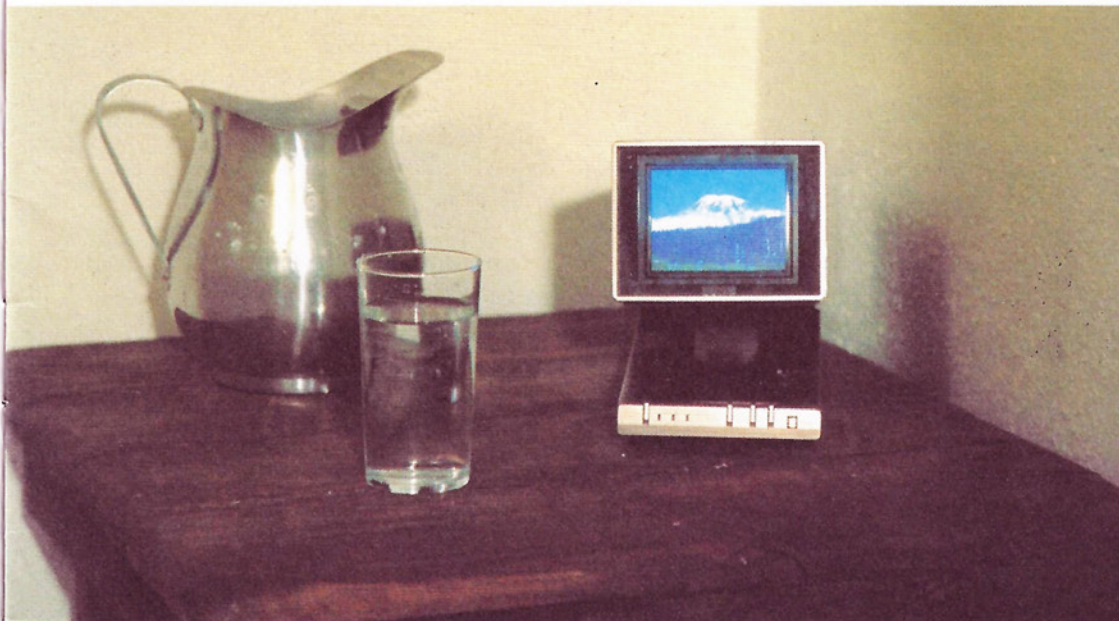
Ποια συναισθήματα σας δημιουργούνται καθώς διασχίζετε τον σκοτεινό διάδρομο και ποια όταν βρίσκεστε στη μεγάλη αίθουσα, αντικρίζοντας το κελί και το τοπίο που προβάλλεται στον τοίχο; Οι εικόνες και τα αντικείμενα που περιλαμβάνονται στη βιντεοεγκατάσταση έχουν όλα συμβολικό χαρακτήρα και επιδέχονται περισσότερες από μία ερμηνείες. Το κελί, για παράδειγμα, μπορούμε να το δούμε ως φυλακή αλλά και ως χώρο συνειδητής απομόνωσης, με σκοπό την επικοινωνία με τον Θεό.

Ποιες ερμηνείες μπορούν να αποδοθούν στο χώμα, που σκεπάζει το δάπεδο του κελιού, και ποιες στο νερό;

Το κελί αναδίνει ατμόσφαιρα γαλήνης και στοχασμού.

Με τη χρήση ποιων στοιχείων δημιουργεί ο καλλιτέχνης αυτή την ατμόσφαιρα;

Πλησιάζοντας το κελί, ακούμε την απαγγελία ορισμένων ποιημάτων του Αγίου Ιωάννη του Σταυρού. Τα θέματα της ποιήσής του εφορμούν από την ένωση του ανθρώπου με τον Θεό, ενώ χρησιμοποιεί μεταφορικά σχήματα για τη νύχτα, τη φύση, το φως και το σκοτάδι. Ο Μπιλ Βιόλα αξιοποιεί ήχους, εικόνες και αντιθέσεις για να αισθητοποιήσει το περιεχόμενο των ποιημάτων του, όπως, για παράδειγμα, το δυσπρόσιτο βουνό της ασπρόμαυρης προβολής, που συμβολίζει την ανοδική πορεία προς την ένωση με τον Θεό.

Νταϊάν Γκρομάλα και Γιάκοβ Σαρίρ

Χορεύοντας με τον Εικονικό Δερβίση: Εικονικά Σώματα

Η Νταϊάν Γκρομάλα γεννήθηκε το 1960 στο Μίσιγκαν των ΗΠΑ, όπου σπούδασε καλές τέχνες. Έχει ασχοληθεί με την έρευνα, τη διδασκαλία, την επιμέλεια εκθέσεων και τη συγγραφή βιβλίων σχετικά με τις ηλεκτρονικές τέχνες.

Ο Γιάκοβ Σαρίρ γεννήθηκε στην Καζαμπλάνκα το 1940, ενώ σπούδασε γλυπτική, κεραμική και χορό. Έχει εργαστεί ως χορευτής και χορογράφος. Το έργο του επικεντρώνεται στα εικονικά περιβάλλοντα, τον κυβερνοχώρο και τη χορογραφία μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Δερβίσηδες ονομάζονται οι μοναχοί μιας μουσουλμανικής αδελφότητας, γνωστοί για τις καταστάσεις έκστασης στις οποίες φτάνουν μέσω του χορού. Όπως δηλώνει ο τίτλος του έργου, το γιγαντιαίο κλίμακας σώμα, που βρίσκεται σε διαρκή κίνηση, μας παραπέμπει στους δερβίσηδες και στις υπερβατικές καταστάσεις που βιώνουν μέσα από το χορό.

Για να δημιουργηθεί αυτό το έργο χρειάστηκε να συνεργαστούν καλλιτέχνες, τεχνικοί και ειδικοί επιστήμονες της πληροφορικής. Επιπλέον, το έργο επιτρέπει τη διαδραστικότητα με τους θεατές του, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επέμβουν σ' αυτό, να γίνουν και οι ίδιοι δημιουργοί.

Τι αλλαγές μπορεί να επιφέρει η ηλεκτρονική τεχνολογία, ως νέο μέσο καλλιτεχνικής έκφρασης, και η δυνατότητα διαδραστικότητας με το κοινό στον τρόπο δημιουργίας του έργου τέχνης καθώς και στη σχέση δημιουργού, κοινού και έργου;

Όταν εισερχόμαστε σ' έναν εικονικό κόσμο προσομοίωσης, μπορούμε να πούμε ότι βιώνουμε την εμπειρία δύο καταστάσεων: έχουμε συνείδηση του εαυτού μας στον φυσικό κόσμο -όπου αλληλεπιδρούμε με τα μηχανήματα- και ταυτοχρόνως βλέπουμε το "άυλο" ψηφιακό σώμα μας να κινείται σ' ένα εικονικό περιβάλλον.

Εσείς πώς αισθάνεστε όταν, σε περιβάλλον εικονικής πραγματικότητας, βλέπετε τον εαυτό σας να κινείται χωρίς τους σωματικούς περιορισμούς και τις συνθήκες βαρύτητας που αντιμετωπίζετε όταν κινείστε στον φυσικό χώρο;

Μαρίκο Μόρι, Κουμάνο

Η Μαρίκο Μόρι γεννήθηκε στο Τόκιο το 1967. Σπούδασε σχέδιο μόδας στην Ιαπωνία και καλές τέχνες στο Λονδίνο. Στο έργο της επιχειρεί να συνθέσει τις νέες τεχνολογίες με την πνευματικότητα της φιλοσοφίας και της θρησκείας της Άπω Ανατολής.

Κουμάνο ονομάζεται μια αρχαία -ιερή για τους Γιαπωνέζους- τοποθεσία, η οποία, όπως όλες οι ιερές περιοχές στην Ιαπωνία, είναι ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς, ορεινή και δασώδης, με ποτάμια και καταρράκτες. Η φυσική ομορφιά και οι δυνάμεις της φύσης θεωρούνται στο Σιντοϊσμό (την επίσημη θρησκεία της Ιαπωνίας) σύμβολα ή αποκάλυψη των θεϊκών δυνάμεων. Η βιντεοεγκατάσταση αυτή περιλαμβάνει σκηνές, φαινομενικά ασύνδετες μεταξύ τους, στις οποίες ενσωματώνονται ιεροτελεστίες και άλλα στοιχεία της ιαπωνικής παράδοσης και θρησκείας: η λευκοντυμένη κοπέλα, πνεύμα ή ιέρεια, μέσω της οποίας ο φυσικός κόσμος επικοινωνεί με τον υπερφυσικό, ο καθρέφτης -τελετουργικό αντικείμενο μέσα από το οποίο αποκαλύπτονται οι θεοί- και η ιεροτελεστία του τσαγιού.

Παρατηρήστε ότι η καλλιτέχνις, για να αποδώσει καλλιτεχνικά τα στοιχεία αυτά, χρησιμοποιεί ως μέσο τη σύγχρονη ηλεκτρονική τεχνολογία. Επίσης παρατηρήστε ότι στοιχεία του αρχαίου ιαπωνικού πολιτισμού παρουσιάζονται μαζί με κάποια άλλα που ανήκουν στη σύγχρονη εποχή ή ακόμη και σε κάποια μελλοντική -όπως το διαστημόπλοιο και το παράξενης αρχιτεκτονικής οικοδόμημα που παριστάνει έναν ιαπωνικό ναό.

Τι πιστεύετε πως πετυχαίνει και ποιο μήνυμα θέλει να μεταδώσει με τη συγχώνευση αυτών των στοιχείων από το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον;

Μάριος Σπηλιόπουλος, Τα 700 Ονόματα του Θεού

Ο Μάριος Σπηλιόπουλος γεννήθηκε στον Πολύγυρο Χαλκιδικής το 1957 και σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, όπου σήμερα διδάσκει. Αφετηρία για το έργο του αποτελούν συχνά οι μνήμες και οι εμπειρίες του από τη γενέτειρά του, ενώ αλλού κάνει χρήση πρωτογενών υλικών (όπως χώμα, κερί, κορμοί δέντρων κ.ά.) για να δημιουργήσει εικαστικές παρεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον.

Στους τοίχους των δύο μεγάλων πλευρών του δωματίου είναι γραμμένα τα 700 θεωνύμια, επίθετα για τον Θεό, που έχουν συγκεντρωθεί από το σύνολο της ελληνικής γραμματολογίας (ομηρικά έπη, Παλαιά και Καινή Διαθήκη, πατερικά κείμενα κ.ά.).

Τι πιστεύετε πως υποδηλώνει ο καλλιτέχνης με την παρουσίαση τόσο πολλών επιθέτων για τον Θεό;

Στον τοίχο που βρίσκεται απέναντι από την είσοδο προβάλλεται με βίντεο μια θάλασσα στη μέση της οποίας καίει ένας μικρός λύχνος. Νερό και Φωτιά: δύο πρωταρχικά στοιχεία με πλούσιο συμβολικό και εννοιολογικό περιεχόμενο στην ελληνική φιλοσοφική και θρησκευτική παράδοση. Προς αυτά τα στοιχεία δείχνουν να πορεύονται τα ζευγάρια των παπουτσιών που βρίσκονται στο χώρο.

Αφού διακρίνετε τι συμβολίζουν τα παπούτσια, προσπαθήστε να ερμηνεύσετε και την πορεία τους. Μήπως η απεραντοσύνη της θάλασσας συμβολίζει την αιωνιότητα;

Παρατηρήστε ότι δύο ζευγάρια παπουτσιών, ένα αντρικό και ένα γυναικείο, είναι τοποθετημένα με διαφορετικό τρόπο. **Τι μπορεί να υπαινίσσεται ο καλλιτέχνης τοποθετώντας τα έτσι;**

Εγκλέ Ρακαουσκάιτε, Παγίδα. Έξωση από τον Παράδεισο

Η Εγκλέ Ρακαουσκάιτε γεννήθηκε το 1967 στη Λιθουανία, όπου σπούδασε ζωγραφική. Τα θέματα που την απασχολούν στο καλλιτεχνικό της έργο σχετίζονται με τη θρησκεία, το σώμα, τη μνήμη, την επικοινωνία.

Δεκατρείς νεαρές κοπέλες, ντυμένες με όμοια λευκά φορέματα, σχηματίζουν έναν κύκλο, ενώ είναι δεμένες η μία με την άλλη από τις μακριές πλεξούδες τους.

Οι κοπέλες στέκονται ακίνητες και σιωπηλές, με τα μάτια καρφωμένα στο πάτωμα, ως τη στιγμή κατά την οποία, με τα ψαλίδια που κρατούν στα χέρια τους, θα κόψουν τις κορδέλες που δένουν τις πλεξούδες τους. Τότε η καθεμία κινείται ελεύθερα στο χώρο.

Προσπαθήστε να ερμηνεύσετε τι συμβολίζει η αρχική κατάσταση (οι κοπέλες που, δεμένες μεταξύ τους, αποτελούν έναν κύκλο) και τι η κίνηση απελευθέρωσής τους, λαμβάνοντας υπόψη τον τίτλο του έργου. Θυμηθείτε την Έξωση από τον Παράδεισο της Βίβλου, ύστερα από την απόφαση της Εύας να δοκιμάσει το μήλο.

Γιατί η καλλιτέχνης έχει επιλέξει μόνο κοπέλες, νεαρές εκπροσώπους του γυναικείου φύλου, για το έργο της;

Γκάντα Αμέρ, Ιδιαίτερα Δωμάτια

Η Γκάντα Αμέρ γεννήθηκε το 1963 στο Κάιρο της Αιγύπτου. Σπούδασε ζωγραφική στη Γαλλία και στη Βοστώνη. Αφετηρία για το καλλιτεχνικό της έργο, που έχει συχνά θέμα το γυναικείο σώμα, αποτελούν τα ιερά κείμενα της ισλαμικής θρησκείας.

Στο έργο αυτό η καλλιτέχνις έχει αντικαταστήσει το πινέλο και το χρώμα -τα πιο συνηθισμένα υλικά που χρησιμοποιεί ένας ζωγράφος- με βελόνα και κλωστή. Το ιερό βιβλίο της θρησκείας της, το Κοράνι, προτείνει στις γυναίκες να μη μιλούν και να μη διαβάζουν αλλά να κεντούν, προσδιορίζοντας έτσι τη θέση της γυναίκας μέσα στην κοινωνία. Το κίνημα επέλεξε και η καλλιτέχνις ως τον καλύτερο τρόπο για να μιλήσει για το γυναικείο φύλο, μεταφέροντας σε μεταξωτό ύφασμα, και σε γαλλική μετάφραση, τα αποσπάσματα του Κορανίου που αναφέρονται σ' αυτό το θέμα.

Σε ιδιαίτερα δωμάτια λοιπόν, όπως λέει και ο τίτλος του έργου, οι γυναίκες του Ισλάμ ασκούν τη δραστηριότητα που, σύμφωνα με τη θρησκεία τους, τους ταιριάζει περισσότερο. Από την άλλη μεριά, σε ιδιαίτερους χώρους φυλάσσουν και τα προσωπικά τους αντικείμενα.

Τι μπορεί να συμβολίζουν αυτοί οι ιδιαίτεροι χώροι και τι μπορεί να σημαίνει η έκθεσή τους σ' έναν μουσειακό χώρο, στα βλέμματα του κοινού;

Ποια πιστεύετε πως είναι η στάση της Γκάντα Αμέρ απέναντι στη θρησκεία της, έτσι όπως εκφράζεται μέσα από το συγκεκριμένο έργο;

Σιρίν Νεσάτ, Πάθος

Η Σιρίν Νεσάτ γεννήθηκε το 1957 στο Ιράν και σπούδασε καλές τέχνες στις ΗΠΑ. Στο έργο της, αξιοποιώντας τις εμπειρίες από τη μουσουλμανική χώρα καταγωγής της, επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο ο θρησκευτικός φανατισμός επιδρά στην κοινωνική και πολιτική ζωή των ανθρώπων αλλά και στη σχέση των δύο φύλων.

Στη βιντεοεγκατάσταση αυτή προβάλλεται ο προβληματισμός της καλλιτέχνιδας γύρω από ζητήματα σχετικά με την κοινωνική αλλά και την ιδιωτική ζωή ανδρών και γυναικών στο πλαίσιο μιας μουσουλμανικής κοινωνίας. Ειδικότερα, προβάλλεται το θέμα της σχέσης, ή μάλλον του διαχωρισμού, των δύο φύλων μέσα σε μια μουσουλμανική χώρα όπως το Ιράν -πατρίδα της καλλιτέχνιδας.

Μπορείτε να διακρίνετε τα στοιχεία με τα οποία δηλώνεται η θρησκεία όπου ανήκουν τα πρόσωπα του βίντεο;

Με ποιους σκηνοθετικούς τρόπους ή άλλα ευρήματα φαίνεται ότι η επικοινωνία μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι απαγορευμένη σε δημόσιους χώρους;

Παρατηρήστε ότι επικρατεί η αντίθεση άσπρο - μαύρο. Ποιο στοιχείο τονίζεται μέσα από αυτή την αντίθεση;

Ποια συναισθήματα πιστεύετε ότι οδηγούν την πρωταγωνίστρια στο να φύγει από τη συγκέντρωση;

Πέρα από τις αντιθέσεις που προβάλλονται έντονα (θηλυκό - αρσενικό, μαύρο - άσπρο), αναδεικνύονται, με τρόπο πιο έμμεσο ίσως, και κάποια στοιχεία που είναι κοινά για τα δύο φύλα αλλά και για όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από τη θρησκεία στην οποία ανήκουν.

Ποια είναι αυτά τα στοιχεία;

Ποια στάση πιστεύετε πως τηρεί η δημιουργός του έργου απέναντι στις αυστηρές ρυθμίσεις που επιβάλλει η θρησκεία της;

Σεργκί Σούτοφ, Άβαξ

Ο ρωσικής καταγωγής Σεργκί Σούτοφ γεννήθηκε το 1955 στη Γερμανία. Στα πρώτα του έργα πραγματευόταν θέματα εμπνευσμένα από τον πόλεμο των άστρων, τα ρομπότ και την αστρονομία, ενώ στην πρόσφατη δουλειά του εκφράζει τον προβληματισμό του σχετικά με το ζήτημα της ειρηνικής συνύπαρξης των διαφορετικών θρησκειών.

Στο έργο αυτό παριστάνονται ανθρώπινες φιγούρες, καλυμμένες με μαύρους μανδύες, που γονατίζουν και προσεύχονται σχηματίζοντας όμοιες σειρές. Κάθε φιγούρα προσεύχεται σε διαφορετική γλώσσα, απευθυνόμενη σε διαφορετική θεότητα, ανάλογα με τη θρησκεία και τον πολιτισμό στον οποίο ανήκει.

Με τη διάταξη και την ομοιομορφία τους καθώς και με το συγχρονισμό της πράξης τους, ο καλλιτέχνης ίσως θέλει να δώσει το μήνυμα της ειρηνικής συνύπαρξης των ανθρώπων και κατ' επέκταση των λαών με διαφορετικές θρησκευτικές πεποιθήσεις.

Το παράδοξο που ίσως προβληματίσει ορισμένους θεατές και το οποίο πάντα συνέβαινε και εξακολουθεί να συμβαίνει στις σύγχρονες "διαπολιτισμικές" κοινωνίες είναι το γεγονός ότι, αν και οι βασικές έννοιες που απασχολούν τις διαφορετικές, κατά τα άλλα, θρησκείες είναι κοινές (ζωή, θάνατος, καλό, κακό, ευτυχία, σωτηρία), η ίδια η θρησκευτική πίστη γίνεται αιτία φανατισμού και συγκρούσεων, και μάλιστα ιδιαίτερα σφοδρών μερικές φορές.

Σκεφτείτε περιπτώσεις τέτοιου είδους συγκρούσεων στην ιστορία. Αναφερθείτε και σε παραδείγματα από τη σύγχρονη εποχή.

Ποιοι λόγοι πιστεύετε πως οδηγούν σε τέτοιου είδους συγκρούσεις; Τι μπορεί να γίνει ώστε να υπάρξει κατανόηση και σεβασμός ανάμεσα στους υποστηρικτές διαφορετικών θρησκειών;

Η ομοιομορφία τόσο στη διάταξη όσο και στην εμφάνισή τους κάνει τις μηχανοκίνητες φιγούρες να μοιάζουν με τις χάντρες ενός άβακα, ο οποίος έχει τώρα αντικατασταθεί από τις υπολογιστικές μηχανές της σύγχρονης τεχνολογίας.

Σε τι σκέψεις σάς βάζει ο συσχετισμός που κάνει ο καλλιτέχνης ανάμεσα στη θρησκεία και τα αυτοματοποιημένα συστήματα;

Μααρία Βιρκκάλα, Βρήκα την ψυχική σχέση II

Γεννήθηκε το 1954 στο Ελσίνκι, όπου σπούδασε κεραμικό σχέδιο. Στο έργο της, μέσα από παράδοξους συνδυασμούς διαφόρων αντικειμένων, πραγματεύεται το ζήτημα της επικοινωνίας ανάμεσα σε ανθρώπους, έθνη και θρησκείες.

Στα δύο άκρα της σιδερένιας γέφυρας βρίσκονται το Κοράνι και η Αγία Γραφή, δηλαδή τα σπουδαιότερα ιερά κείμενα του Ισλάμ και του Χριστιανισμού αντίστοιχα.

Τι μπορεί να συμβολίζει η γέφυρα;

Παρατηρήστε τα ζώα που διασχίζουν τη γέφυρα.

Τι συμβολίζουν; Σας δίνουν την εντύπωση ότι υπάρχει κάποιο είδος επικοινωνίας μεταξύ τους και τι είδους συναισθήματα εκφράζονται μέσα από την πορεία τους;

Ποιον προβληματισμό πιστεύετε ότι εκφράζει η καλλιτέχνης μέσα από το έργο όσον αφορά τη σχέση ανάμεσα στους δύο πολιτισμούς, τον ισλαμικό και το χριστιανικό;

Ποιο μήνυμα μεταδίδει το έργο σχετικά με τη συνύπαρξη διαφορετικών θρησκειών και πολιτισμών στον κόσμο;

Δημήτρης Αληθινός, Ανθρωποσοφίες - Θεοσοφίες

Ο Δημήτρης Αληθινός γεννήθηκε το 1945 στην Αθήνα. Σπούδασε ζωγραφική στην Αθήνα, στη Ρώμη και στο Παρίσι. Έχει πραγματοποιήσει πολλά ταξίδια σε όλο τον κόσμο με σκοπό να γνωρίσει και να εντάξει στο έργο του στοιχεία από τη θρησκεία και τις τελετουργίες διαφόρων πολιτισμών.

Κοιτάζοντας μέσα στις μπετονιέρες, βλέπουμε να αναπαράγονται τελετές προερχόμενες από διαφορετικούς πολιτισμούς της γης. Οι μπετονιέρες αυτές γυρίζουν ασταμάτητα. **Τι πιστεύετε ότι δηλώνει το ασταμάτητο γύρισμά τους;**

Το κρεβάτι, που είναι τοποθετημένο στο κέντρο της εγκατάστασης, συμβολίζει τη γέννηση του ανθρώπου, όχι μόνο ως ατόμου αλλά και ως είδους.

Τι νόημα πιστεύετε πως έχουν τα υλικά που βρίσκονται πάνω στο κρεβάτι;

Από τη διάταξη των στοιχείων που συνθέτουν το έργο ποια σχέση μπορεί να αποδοθεί ανάμεσα στον άνθρωπο και το θεϊκό στοιχείο;

Το έργο αυτό ίσως εκφράζει το γεγονός ότι τα μεγάλα ερωτήματα για την ερμηνεία του κόσμου και την ύπαρξή του δεν έπαψαν ποτέ να απασχολούν τον άνθρωπο, από την εμφάνισή του στη γη. Επίσης μας υπενθυμίζει ότι κάθε πολιτισμός αναζητά και δίνει απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά με τον δικό του, ιδιαίτερο τρόπο.

Με ποιο τρόπο η τέχνη μπορεί να συμβάλει στην αλληλοκατανόηση και την ειρηνική συνύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμών και των διαφορετικών θρησκειών της γης;

Βαντίμ Ζαχάροφ, Δύο Ιδεολογίες - Μία Εικόνα

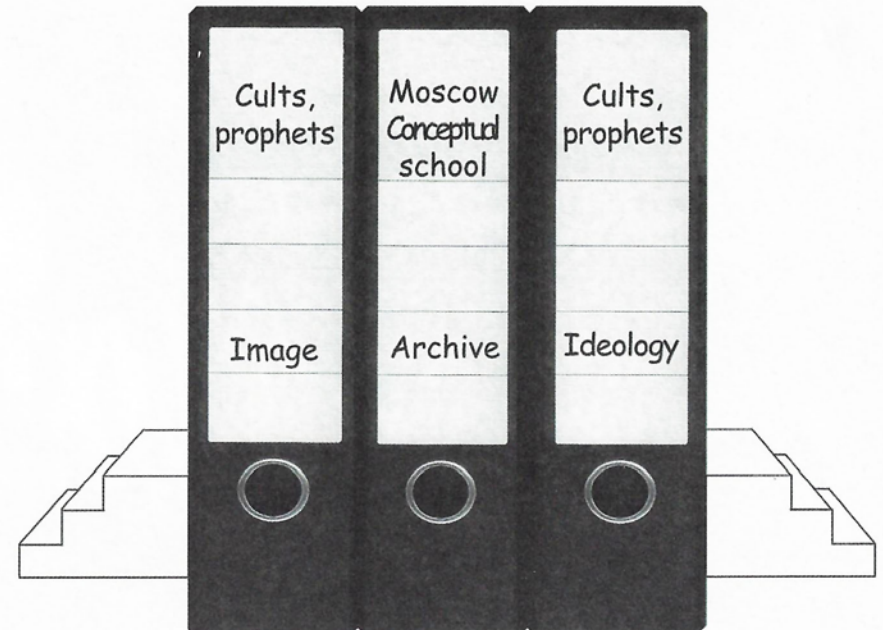
Ο Βαντίμ Ζαχάροφ γεννήθηκε το 1959 στη Γεωργία, και σπούδασε πλαστικές και γραφικές τέχνες στη Μόσχα. Στα έργα του υιοθετεί μια έντονα κριτική στάση απέναντι στα θέματα που τον απασχολούν.

Το έργο χωρίζεται σε τρεις χώρους, μέσα στους οποίους συναντάμε φωτογραφίες και άλλο υλικό σχετικό με το θέμα των θρησκευτικών αιρέσεων, καθώς και αρχαία καλλιτεχνών που ανήκουν στην Ενωσιολογική Σχολή της Μόσχας -ένα σύγχρονο καλλιτεχνικό κίνημα, εκπρόσωπος του οποίου είναι και ο δημιουργός αυτού του έργου. Μπορούμε επομένως να πούμε ότι γίνεται συσχέτιση της τέχνης με τη θρησκεία ή, ειδικότερα, των σύγχρονων καλλιτεχνικών κινήματων με τις θρησκευτικές αιρέσεις.

Ένα κοινό σημείο που μπορούμε να διακρίνουμε ανάμεσα στις θρησκευτικές αιρέσεις και στα σύγχρονα καλλιτεχνικά κινήματα είναι το γεγονός ότι και οι μεν και τα δε διαχώρισαν τη θέση τους από την επίσημη θρησκεία και αισθητική αντίστοιχα, για να εκφράσουν τις δικές τους ανησυχίες και τα δικά τους ερωτήματα.

Ερωτήματα όπως: "ποιος είμαι;", "για ποιο λόγο υπάρχω;", "πώς μπορώ να ευτυχίσω;", τα οποία εκφράζονται από τα πρόσωπα του βίντεο, απασχολούν τόσο τις θρησκευτικές ομάδες όσο και τα καλλιτεχνικά κινήματα, και τα ίδια τα πρόσωπα επιχειρούν να δώσουν απαντήσεις που αποκλίνουν από τις κυρίαρχες και καθιερωμένες.

Στο συγκεκριμένο έργο ποια μέσα έχει χρησιμοποιήσει ο καλλιτέχνης για να εκφράσει τον προβληματισμό του;

Ζαλάλ Τουφίκ, Ασουρά. Αυτό το Αίμα Χύθηκε στις Φλέβες μου

Ο Ζαλάλ Τουφίκ γεννήθηκε στη Βηρυτό το 1962. Έχει κάνει σπουδές σχετικά με το ραδιόφωνο, την τηλεόραση και τον κινηματογράφο στη Βηρυτό και στις ΗΠΑ. Διδάσκει σε πανεπιστήμια, είναι συγγραφέας, θεωρητικός κινηματογράφου και βιντεοκαλλιτέχνης.

Ασουρά ονομάζεται μια σημαντική για τους Σίτες μουσουλμάνους γιορτή, η οποία πραγματοποιείται κάθε χρόνο, με σκοπό οι πιστοί να εκφράσουν τη λύπη τους για τον μαρτυρικό θάνατο του Χουσεΐν, διαδόχου του Μωάμεθ. Το επετειακό δεκαήμερο της Ασουρά περιλαμβάνει θρήνους, απαγγελίες και δραματικές αναπαραστάσεις της σύγκρουσης κατά την οποία σκοτώθηκε ο Χουσεΐν. Επίσης οι πιστοί μεταφέρουν ξύλινα φέρετρα, ενώ πολλές φορές αυτομαστιγώνονται ή αυτοτραυματίζονται με διάφορους τρόπους.

Τι σκέψεις ή ποια συναισθήματα σας δημιουργεί η παρακολούθηση των σκηνών αυτής της γιορτής που προβάλλονται στις οθόνες;

Ποια είναι η γνώμη σας σχετικά με τον αυτοτραυματισμό και την πρόκληση πόνου ως μέσου για να διατηρηθεί η μνήμη ενός γεγονότος, ενός προσώπου που έχει αναγορευτεί μάρτυρας μιας θρησκείας και της υπόσχεσης που έχει δοθεί από τον ίδιο;

Ποιον σκοπό πιστεύετε ότι επιτελούν οι επετειακές γιορτές στο πλαίσιο μιας θρησκείας;

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το Γυμνάσιο
και το Λύκειο

Το έντυπο αυτό δημιουργήθηκε
με αφορμή την έκθεση
Σύνοψις 2 - Θεολογίες
που πραγματοποιήθηκε στο
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης,
από 15 Οκτωβρίου 2002 έως
5 Ιανουαρίου 2003

Οργάνωση Εκπαιδευτικού Προγράμματος:
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
Επιμέλεια-Υλοποίηση: Μαρίνα Τσέκου
Σχεδιασμός εντύπου: Γιώργος Τζιλιάνος
Εκτύπωση: Scripta

© Ε.Μ.Σ.Τ. 2002
Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
Λεωφ. Καλλιρρόης & Φραντζή
(πρώην εργοστάσιο ΦΙΞ)
Τηλ. 010/9242111-2, φαξ 010/9245200

e-mail:
education@emst.culture.gr

